

SLOVENE

Štev. 283.

POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
(vhod iz dvorišča nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure popoldne.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

V Ljubljani, v ponedeljek, 12. decembra 1904.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 26 K, za polovico leta 15 K, za četrt leta 8.50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnistvu
prejemati: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
Vprejema naročnine, inserate in reklamacije. —
Izpolnjuje se računsko enostopna petlitra (dolžina
73 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enoslopes garmondov
16 h. — Pri večkratnem objavljanju primeren popust.
Upraviškega telefona št. 188.

Državni zbor od- goden.

Dunaj, 10. dec.

Voz brez koles

„Das ist der Fluch der bösen Tat...“
Z 29 proti 14 glasovom je v petek zvečer
proračunski odsek odklonil vladi kredit v
znesku 69 milijonov. Vlada je p o d l e g l a.
Tega tudi najboljši vladni prijatelji ne mo-
rejo zanikati. Glasovanje v proračunskem
odseku je imelo eminentno političen
značaj. Vlada ni zahtevala kredita za dr-
žavne podpore, ker 15%, milijona bi bila
gotovo še dobila v raznih svojih blagajnah,
marveč v prvi vrsti kredit, zaupanje s a m a
s e b i, in to zaupanje je dvetretjinska ve-
čina v odseku vladi odklonila. Naravna po-
sledica bi bila, da vlada takoj odstopi ali
pa razpusti državni zbor. Vlada pa je le
odgodila drž. zbor, kar kaže, da sedaj še
ne odstopi in tudi ne razpusti drž. zbora.
To je dr. pl. Körber, dasi v megleni obliki,
tako po glasovanju tudi izrazil, rekoč:
„Vlada ostane na dosednji poti ter odloži
podporo vsled uim do onega, ne daljnega
trenotka, ko pričakuje rešitev glavnega po-
litičnega vprašanja.“

In katero je to glavno politično vpra-
šanje? O tem so mnenja jako različna.
Mnogi sodijo, da vlada že v prosincu zopet
skliče državni zbor. Ako vlada tudi po no-
vem letu ne dobi večine za svoje načrte,
potem šele je vprašanje pereče, ali naj od-
stopi ali razpusti državni zbor. Mogoče pa
je tudi, da je dr. pl. Körber mislil na trgo-
vinsko pogodbo z Nemčijo. Več nego dvom-
ljivo je namreč, da bi krona sprejela demisi-
jo vlade, preden ni rešeno velevažno vpra-
šanje trgovinske pogodbe z Nemčijo. Vlada
torej vsaj za sedaj ostane, četudi je državni
voz brez koles, ko je parlament na počit-
nicah. Vlada si more v sili pomagati s § 14,
ki „na vlak“ potegne državni voz čez prag
novega leta.

Značilno pa je, da je najodločneje na-

stopila proti vladi stranka, ki je veljala kot
glavna opora sedanjega kabineta. Brez do-
voljenja nemške ljudske stranke vlada ni
smela storiti daljšega koraka. Kot Prometej
je bila prikovana na njen „veto“. Ko se je
le za trenotek z znanimi odloki glede Sle-
zije, Inomosta in Zagreba hotela vlada opro-
stiti verige, takoj so ji „zavezniki“ nasta-
vili nogo. To je plačilo za petletno tlako
nemškim velmožem...

Ljudsko sodišče.

Razni vladni in od vlade podpirani listi
prete poslancem z ljudskim sodiščem. Pre-
pričati hočejo namreč javnost, da bi bila
vlada rada dovolila 155 milijona kron za
razne po uimah oškodovane kraje, ko bi ji
bil državni zbor dovolil potreben kredit. Po-
slanci so torej krivi, ako ubogo ljudstvo ne
dobi novega daru Le počasi, lakaji!
Prvič je istina, da je proračunski odsek z
31 glasovi, torej z veliko večino sprejel
predlog posl. H e r z m a n s k e g a, naj se
vladi dovoli 15.5 milijona državnega poso-
jila za podpore vsled uim. Proti temu pred-
logu so glasovali le tisti, ki so vladi hoteli
devoliti vseh 69 milijonov.

Dalje je finančni minister sam navajal,
da je imela vlada leta 1901. v svojih bla-
gajnah 479 milijonov gotovine, leta 1902.
473 in lani 446 milijonov. V teh treh letih
pa je izdala državnih podpor vsled uim
okroglo 19 milijonov in približno 84 mili-
jonov pride na račun tekočega leta raznih
prenešenih kreditov iz prejšnjih let. Torej
bi morala vlada še vedno imeti lepo svoto
gotovine, iz katere bi mogla izplačati dr-
žavne podpore. Res je sicer, da država ne
more gospodariti kakor zasebnik, ki živi iz
rok v usta, toda z ozirom na državni pro-
račun se najde 15.5 milijona v smeteh. Ali
so torej avstrijske finance v največjem ne-
redu, česar vlada noče jasno povedati, ali
so državne podpore le priprave za novo po-
sojilo v namene, ki so javnosti prikrita.
Prepričani pa smo, da bi slovenski volivci
od vse ogromne svote dobili le drobtino, ki

pade z bogato obložene mize. Ta drobtina
bi ne utolažila lakote niti ublažila bede. V
ta namen je treba izdatne pomoči posamez-
nim posestnikom, ki bijejo obupen boj za
obstanek, ne pa po 5 kron, s katerimi si le
za en dan podaljšajo življenje. Milijoni dr-
žavnih podpor romajo večinoma v Galicijo,
na Češko in druge severne dežele kot da-
rila za politično prijazenost, doli na jug pri-
hajajo le groši, ki so le miloščina, s peli-
nom mešana zavrelca.

Kaj sedaj?

Po ustavnih načelih bi morala vlada
odstopiti, ako ji dvetretjinska večina izreče
nezaupanje. Toda v Avstriji je parlament le
mrtvi stroj za glasovanje, za nova posojila,
za vladne načrte. Ako se parlament, ozi-
roma poslanska zbornica protivi, pošlje jo
vlada na počitnice ali razpusti. Ustavno
življenje je pri nas le navidezno, prikriti
absolutizem se opira na razne „državne in-
terese“ in v zadnjih letih še na § 14, ki v
sili nadomešča parlament. Take so razmere
ostanejo, dokler ni rešeno narodno vpra-
šanje, ki vsaki vladi nudi priliko, da iz-
igrava stranko proti stranki.

Vlada je sicer podlegla, a ni poražena
v strogo parlamentarnem smislu. Razlogov
za to tolmačenje situacije je več, ki pa se
odtegujejo vsaki kritiki. A kar je vsakemu
jasno, to so odmevi dunajskih merodajnih
listov. Res je sicer, da morejo posamezne
stranke vplivati na svoja glasila — So pa
vplivni listi, ki uplivajo na stranko in de-
lajo javno mnenje. Ako čitate dunajska gla-
sila, najdete večino, ki neprikrito očita nem-
skim strankam, da so storile veliko neum-
nost, ko so vlado pustile na cedilu. Dr. pl.
Körber dobro pozna moč časopisja in bil bi
velik nerodnej, ko bi se ne poslužil te moči.
In tako je vsaj verjetno, četudi ne gotovo,
da se čez praznike pomirijo levicari, da se
ublažijo nasprotja in si zopet sežejo v roke
stari prijatelji. Za užaljena srca ima eksce-
lenca dr. pl. Körber vedno pripravljeno hla-
dilo, ki sega tudi v prvo nadstropje politi-

nega svetilnika. S tega stališča smo žal pri-
morani izražati bojazen, da nahod kmalu po-
neha in ostanemo na starem tiru. Ali je
koristno tudi za državo, to je seveda drugo
vprašanje. Toda v Avstriji živimo od jutra
do mraka, v spanju pa pozabimo na to, kar
je bilo.

Izprememba uprav. oblastij.

Vlada je v petek porazdelila med po-
slance spomenico o preosnovi upravnih
oblastij. S spomenico hoče vlada, da jav-
nost pove svoje mnenje o nameravani pre-
osnovi. V prvem delu navaja spomenica na-
pake pri upravnih oblastih, zlasti pri javni
dobrodelnosti. Naglaša se stara resnica, da
sta si nasprotna ljudstvo in uradništvo. Da
upravne oblasti ne delujejo uspešno, je
vzrok tudi ta, ker je toliko vladnih odlo-
kov. Naša zakonodaja smatra državljane za
nepolnoletna bitja, koje naj ščitijo razne
vladne odredbe, kakor ščiti mati otroka.
Glavni neuspeh pa povzroča ponesrečena
organizacija upravnih oblastij. Za eno glav.
napak neuspehov se smatra, ker je uprava
razdeljena med državne in avtonomne obla-
sti. Avtonomne oblasti imajo osobito sle-
deče napake: Razloček med samostojnim in
prenešenim delokrogom občin je teoretično
neopravičen; male občine imajo premalo
moči, deželni odbori izvršujejo le pomanj-
kljivo svojo dolžnost kot višja avtonomna
oblast. Državne oblasti imajo pa premalo
močij, uspešno izvrševati zakonito zjam-
čeno nadzorstvo avtonomnih oblastij. A tudi
državne upravne oblasti imajo mnogo na-
pak. Okrajna glavarstva imajo prevelika
okrožja in zato ne morejo v polnem ob-
segu vršiti svojih dolžnostij, saj komaj iz-
delavajo akte. In pri deželnih vladah posa-
mezniki niti ne more pregledati vsega delo-
kroga, osebe je pa slabo teoretično izur-
jeno in premajhno.

Vladna spomenica razpravlja o teme-
ljiti preosnovi avtonomnih kakor tudi dr-
žavnih oblastij. Avtonomne oblasti bi bile
občinski, okrajni, okrožni in deželni za-
stopi, državno politične oblasti pa: okrajni
urad, okrožne vlade, deželna oblast in mi-
nistristva. Občine bi imele enoten svojim
močem primeren delokrog. Dobrodelne za-
deve bi reševali okrajni zastopi. Okrožni

LISTEK.

Pravo podignuće Dal- macije

po novom ekonomično-finančijalnom sustavu.
D o E. M. V u s i o. Beč 1904. Nakladom
društva „Dalmacija“ u Beču. Cijena 1 kruna.

Že dolgo vrsto let se peča Vusio s hva-
levredno požrtvovalnostjo, kako bi se dala
Dalmacija gospodarsko povzdigniti. Težič
po odgovorih na to vprašanje se temeljito
bavi z ekonomskimi in finančnimi vprašanji
sploh. L. 1899. je izdal v tem zmyslu raz-
pravo pod naslovom: Ein neues System der
Volkswirtschaft und Finanzpolitik für Oester-
reich und die europäischen Staaten. Letos je
pa izšlo delce: Reichthum der Nationen und
Staaten nach einem neuen Systeme. Ta svoj
novi sestav uporablja v knjižici, ki o nji
poročamo v teh vrstah, na Dalmacijo. Knji-
žica je — tako recimo takoj s početka —
zanimiva, jasna, v vsakem oziru poučna.
Načrt je premišljen in razumen. Samo:

Kako naj se iz papirja prestavi v življenje?
Kje dobiti ljudi, ki bi ga uresničili? Te te-
žave pa ne jemljejo delu vrednosti. Vsak,
kdor prebere Vusiovo knjižico, se oplodi z
mnogimi koristnimi idejami; in v tem oziru
bo — ne glede na to, ali se bo kmalu jel
pisatelj načrt dejansko uresničevati, ali ne
— brezdvoybe tudi v Dalmaciji mnogo
koristila.

1. Pisatelj opisuje gospodarsko zaosta-
lost Dalmacije, ki je za državo po njegovi
sodbi za najmanj 20 milijonov kron pasivna
na leto. V hranilnicah in posojilnicah ima
neprimerno manj naloženega denarja, nego
ga imajo druge dežele. Zato pa tudi vkljub
velikim občinskim nakladam pride le iz-
redno malo davka na posamnika. En Dal-
matinec plača po računu l. 1902. po 16 K
60 vin. direktnih davkov z nakladami vred;
po 5 K pa pride indirektnih davkov na
glavo.

2. Dalmacija bi se dala znatno izbolj-
šati. Prebivalcev ima 590.000; devet desetih
je poljedelcev, večinoma malih posestnikov,

ki imajo 1—5 ha. Stotisoč rodbin štejejo;
vsaka povprek po 3 ha obdelane zemlje.
Vsa dežela ima 1,200.000 ha rodne zemlje;
50.000 ha je neplodovite ali jezer. Obdelane
zemlje je le 300.000 ha; večinoma se pri-
deluje vino, olje in nekaj žita. V lesu je
300.000 ha; a velik del se še-le zasaja; •
pravih gozdih se bo moglo govoriti za 20
do 30 let. Vrh tega imajo gozdi marsikje
pretežno klimatski značaj. Pašnikov je
600.000 ha. ki so pa v silno slabem stanju.
Živina, ki se goji na njih, je skupno vredna
k večjemu 20.000.000 K; premalo je je, da
bi se ž njo obdelalo 300.000 ha polja.

Polje nese povprek 45 milijonov kron
na leto, pašniki z živino vred 15 milijonov
in gozdi 5 milijonov, skupaj torej 65 mili-
jonov kron na leto, ki se jim sme dodati
še 10 milijonov iz ribištva, plovitbe in
obrta. Tako pride na vsako glavo 120 K
letnih dohodkov ali 32 h na dan. Davki,
zlasti z občinskimi nakladami, so relativno
ogromni. Ko bi se dežela povzdignila, paš-
niki izboljšali, živinoreja razumnejše gojila,
bi bilo mogoče, samo vrednost živine po-

desetoriti; vrh tega bi se moglo uvesti mnogo
obrtnega življenja.

3. Dosedanji poizkusi ne dosegaajo svo-
jega namena. Rafajzovke so silno potrebne;
treba bi jih bilo do 200, ker oderuštvo
grozno cvete v deželi; a jih je komaj 38,
in še teh več nedelavnih. Manjka vztrajnega
dela. Grof Harrach poizkuša dvigniti obisk
tujcev. Namerava postaviti po mestih več
moderno urejenih hotelov. To je sicer hvale-
vredno, a dežele splošno vendar ne dvigne.

Lepo je, da se je pričelo z vladno po-
močjo z melioracijo zemlje, izsuševanjem,
odvajanjem vode itd. Toda to gre silno po-
časi, ker se na leto žrtvujejo le razmerno
majhne svote. Vrh tega se to izboljševanje
vrši zlasti z ozirom na higienska načela,
boj proti malariji ga vadi v prvi vrsti.

4. Treba je temeljite pomoči. Ta je mo-
goča, če se na pripraven način omogoči
kredit. To se izvrši po pisateljevem mne-
nju z ustanovitvijo dalmatinske narodne
banke, ki naj bi združila vse Dalmatince,
kateri bi tako na temelju svojega premože-
nja mogli dobiti najmanj 250 milijonov ka-

zastopi bi bili druga instanca za okrajne zastope. Deželna avtonomija naj bi ostala nedotaknjena. Načelniki državnih okrajnih uradov bi tudi vodili seje okrajnega zastopa in voditelj okrožne vlade bi obenem vodil tudi seje avtonomnih okrožnih zastopov. Ministrstva ostanejo najvišje upravne oblasti, a ne bodo imela nikakega stika s sodnijskimi in policijskimi posli upravnih oblasti. Ustanovili bodo upravna sodišča, ki bodo obsegala tri instance. Sodišča bodo sestavljena iz državnih in civilnih sodnikov. Policijsko kazensko postopanje bodo izvrševali okrajni in okrožni uradi. O ničnostih bo razsojalo najvišje upravno sodišče.

Ta temeljita preosnova seveda ne bo izvršena že jutri, a potrebno je, da se javnost bavi z njo in drugače tudi vlada najbrže ni nameravala s svojo spomenico. Če bi se v spomenici navedena načela izvedla, bi bilo potrebno enajst državnih zakonov in v vsaki deželi štirih deželnih zakonov.

Rusko-japonska vojska.

Vesti o katastrofi ruskega portarturskega brodograjskega podjetja. — Baltičsko brodograjsko podjetje brez pomena? — Japonci hočejo Port Artur izstradati.

Londonsko poročilo z dne 10. t. m. pravi, da so na Angleškem mnenja, da so sedaj skoro vse ruske ladje v Port Arturu nesposobne za boj, uničena še ni morda ladja „Sebastopol“, ki je bila v zahodni luki in katero se tako z „griča 203“ ni moglo videti, dočim so bile ostale ladje v zahodni luki tako, da so jih Japonci z „griča 203“ lahko opazovali. Japonske baterije merijo sedaj na manjše ruske ladje in na arzenale. Pri tem jih podpira Togovo brodograjsko podjetje. Med bombardiranjem je na raznih krajih v mestu pričelo goreti.

Ako bi bilo rusko brodograjsko podjetje v portarturski luki res že sedaj uničeno, tedaj bi bil to velik udarec za Rusije, ker v Vladivostoku je menda, kakor trdijo v Londonu, samo še ena za boj popolnoma sposobna ruska bojna ladja in oklepna križarica „Rosija“. Čudno je le, da ruske ladje na bombardiranje Japoncev niso prav nič odgovarjale. V Londonu radi tega stikajo glave in brenčijo jim je je jelo po glavi, da so jih Rusi morda že prej zapustili in deloma potopili v vodo, da bi Japoncem otežili meriti nanje in da bi s tem učinili bombardiranja oslabili. To mnenje se krije precej z našo znano peterburško brzojavko. Kaj pa, ako se je Japoncem samo zdelo, da so ruske ladje „zadevali“ in „uničevali“.

Počakati je še o teh vesteh treba uradnega poročila iz Peterburga. V Londonu pa tega poročila nečemo kar nič čakati, ampak pričeli so že pisati, da bi bilo baltičsko brodograjsko podjetje brez pomena, ako je portartursko rusko brodograjsko podjetje uničeno. Angleški „veščaki“ menijo, da bo baltičsko brodograjsko podjetje sedaj poklicano nazaj, ker to brodograjsko podjetje je Vladivostok zamrznjen, nima operacijske baze, Togovo brodograjsko podjetje pa ima vse prednosti zase. Roždestvenski bi bil sedaj proti japonskemu brodograjskemu podjetju. Drugi angleški „veščaki“ so celo mnenja, da bo morda Roždestvenski peljal sedaj svoje ladje v kako nevtrarno luko, kjer bodo razorožene. „Največ“ seveda — angleški časnikarji. „Daily Express“ že poroča, da je Roždestvenski že dobil povelje, naj ne vozi v kitajska vodovja. Bro-

pitala. Podoben načrt, kako naj se to izvrši, je zanimiv, kakor smo že rekli. Toda njegova teorija je utopiška. Nemogoče si je misliti, da bi se na ta način Dalmatinci zedinili. In ko bi se to tudi zgodilo: posejila, ki bi jih kdo prejel, bi se morala po namenih narodne banke izključno rabiti za melioracijo, nova obrtna podjetja, parobrodstvo. A to je neizpeljivo. Prava uporaba posojila je glavna reč. Za to je pa treba vzgoje, treba precejšnje kulture. Ko bi bili Dalmatinci na tem višku, da bi umevali popolnoma umno uporabljenje posojila, bi ga tudi dobili. Banka pa v tem nima vzgojne sile. Z gospodarsko vzgojo pridobljena izobrazba sama ustvarja velike denarne zavode, ne pa narobe. Zato smo prepričani, da je edina pot, če se hoče v tem oziru doseči znatnih uspehov, malo združeno delo. Najprej male posojilnice; potem pa vinarke, oljarske in druge zadrage. Po ti poti pride praktična vzgoja med ljudi in s tem pogoji daljnega gospodarskega napredka.

Pisatelja moramo tudi pohvaliti, da tako toplo opisuje gospodarski pomen zavarovanja. Sploh smo prepričani, da bo njegovo knjižico, ki jo priporočamo tudi za naše razmere, vsak bral s pridom, in v nji našel vse polno zdravih idej.

dovje, da se ne bo takej vrnilo, ampak bo teliko časa obiskovalo razne luke, da bo njegova uporaba na daljnem Vzhodu nemo-goča. Ta dopisnik tudi zatrjuje, da se je car postavil na stališče, da je baltičsko brodograjsko podjetje v evropskih vodah.

Po takih „japonskih uspehih“ venderle diši nekoliko po „kislem grozdu“ naslednje londonske poročilo: Tu so mnenja, da bodo Japonci, ko so sedaj dosegli svoj namen in dobili v roke popolno oblast na morju, Port Artur izstradali, ker za daljne prelivanje krvi „nimajo povoda“. Tako se je izjavil tudi japonski poslanik v Londonu, ki je dejal, da je glavni namen obleganja bil, uničiti trdnjavo kot rusko mornariško podlago. Ta cilj je dosežen in Togu bo sedaj mogoče, obratovati svojo pozornost na druge stvari.

Kaj pravijo v Tokiu.

Reuterjev urad poroča iz Tokia 9. t. mes.: Po zadnjih opazovanjih pred Port Arturjem ni več opaziti vidne delavnosti Rusov na vzhodu ter v delih zahodne luke. Skoro gotovo je, da pri nadaljevanju obleganja Japonci ne bodo več izpostavljeni tolikim izgubam, kakor so jih imeli doslej, ter da jim je bolj računati na obvladanje vsled lakote, kot na končni izpad. Iz okolnosti, da na ruskih ladjah ni bilo opaziti življenja med obstreljavanjem, se je sklepalo, da so mornarji zbežali na suho ali pa da so pomagali pri utrdbenih delih.

Važnost „griča 203 m“

Z „203 m griča“ je lahko obstreljavati vhod v luko. Po dnevu si ne upa nobena ladja več, zapeljati v luko, tudi ako je poprej že ušla križajočim japonskim torpedovkam. Po noči bi se poizkus posrečil le, ako bi bilo mogoče tvor odložiti se v temi ter še v temi zapustiti luko. Pri tem je pa zopet nevarnost, da ladje zajamejo japonske torpedovke. Pod temi razmerami bi se težko našel kapitan, ki bi si upal poizkusiti tako drzno vožnjo.

Bližnji cilj za pozicijo „203 m griča“ bo ploščnati grič, ki leži 50 m nižje ter ga torej japonske baterije obvladujejo. Med obema se nahaja 174 m visoki grič (High Hile), ki ga morajo Japonci prej vzeti, predno preidejo k napadu na ploščnati grič. „Grič 174 m“ se ne bo mogel dolgo držati, ker je zelo izpostavljen japonskemu ognju. Morda je ta grič celo identičen z gričem Akazaka, o katerem se je poročalo, da so ga Japonci že vzeli. Vendar gotovih datov še ni.

Kuropatkin upa v odpor Port Arturja.

Neki vojni dopisnik, ki je imel razgovor z generalom Kuropatkinom, poroča: Kuropatkin upa, da bo Port Artur vztrajal do prihoda baltičske eskadre, na katero polaga velike nade. Glede operacij na kopnem se je Kuropatkin izrazil, da se je do sedaj izvršilo vse dobro; izvršila so se vsa gibanja čet, kakor je on v vojnem načrtu določil. Odločno je pa zanimal, da je imel namen, umakniti se iz Mukdena. Povsem je izključeno, da se umakne iz Mukdena; v tem slučaju bi se reklo, da sem bil popolnoma poražen, česar se pa ni več bati.

Velike japonske izgube.

London, 10. dec. „Daily Telegraph“ poroča iz Tientsina od 9. t. mes.: General Oku je z obstreljevanjem, ki je trajalo tri dni, prisilil Ruse, da so zapustili mali ali visoki otok Vašan v reki Liao, oddaljen 60 kilometrov od Ljaojana. Rusi so se v nedeljo umaknili na utrjeno pozicijo, 12 in pol kilometrov proti severo-vzhodu ter so pustili na licu mesta množino zalog in raznih topov. Obstreljevali so silno japonsko vojno črto ter so v terek zažgali taborišče v Zerotinu, vsled česar je nastal požar, ki je trajal do srede. Japonci so baje izgubili 10 000 mož, toda svojo pozicijo so le s slabimi močmi branili.

Berolin, 10. dec. „Tageblatt“ poroča iz Tokia, da se je odhod japonske formoske divizije zakasnil vsled transporta potrebnega materiala k Port Arturu. Ojačenje je vsled tega potrebno, ker so oblegovalne čete zelo oslabiljene. Deveta divizija je izgubila 12 000 mož. Prva in enajsta sta tudi zelo trpeli.

Japonska topničarka — potopljena.

Tokio, 10. dec. Topničarka „Saiyen“ je zadela 30. m. m. na mino ter se potopila. Večji del moštva se je rešil.

Drugo poročilo pravi, da se je rešilo vse moštvo, razun 38 mož, med katerimi je tudi poveljnik Tajima.

„Saiyen“ je bila največja japonska ladja v obrambo obrežja. Imela je 2481 ton, 2839 konjskih sil ter 10 topov na krovu. Posadka je znašala 200 mož. Izdelana je bila iz jekla. V morje je bila spuščena 1. 1883.

Utrdbe v Seulu.

London, 10. dec. „Reuterjevemu biro“ so sporočili, da so bile pri Seulu izvršene razne utrdbne.

Japonske pristojbine in posojila.

Tokio, 10. decembra. (Reut. urad.) Ministri in načelniki strank so imeli skupni sestanek, na katerem so razpravljali o proračunu. Prišlo je do sporazumljenja glede

povišanja nekih pristojbin, ki niso priljubljene, ter za najem posojila v svrhu pokritja primanjkljaja.

Japonec — izdajalec.

Tokio. Tu je veliko razburjenje radi izjave dobavitelja ruskega brodograjskega, Günsberga, da mu je brat japonskega ministrskega predsednika prodal 120 000 ton premoga tik pred vojsko ter mu je zadnje pošiljatev poslal še po prvem japonskem bombardiranju.

Japonske utrdbne.

Nemirovič Dančenko poroča, da so Japonci zgradili permanentne utrdbne med Jantajom in Ljaojanom.

Ispremembe v ruski mornarici.

Pariz, 10. dec. Glasi se, da je car imenoval ravnatelja mornariškega ministrstva, admirala Avellama, za mornariškega ministra. S tem bi bilo velikemu knezu Aleksiju odvzet del poveljstva nad brodograjskim.

Baltičska eskadra.

Džibuti, 10. dec. Divizija ruskih ladij, ki stoji pod poveljstvom admirala Fokersa, odpluje čim prej v smeri proti Madagaskaru.

Dakar, 10. dec. Včeraj je dospel semkaj ruski križar „Ural“.

Kaznovani kapitan.

Ruski admiral veliki knez Aleksij je obsodil kapitana Klada na 15dnevni zapor, ker je Klado priobčil v listu „Novoje Vr.“ dopis, v katerem je označeval brodograjsko Roždestvenskega za manj vredno, nego je Togovo brodograjsko.

Tretje rusko brodograjsko.

Peterburg, 9. decembra. Iz Libave in Rige pride te dni 430 delavcev iz ondodnih ladjedelnic v Peterburg, najbrže vsled tega, da se hitreje dovrše ladje, ki so namenjene za tretje brodograjsko.

V Mandžuriji — mir do spomladi?

Iz Peterburga poročajo 10. t. m.: V tukajšnjih krogih generalnega štaba so prepričani, da bodo sedaj na mandžurijskem bojišču prenehale vse večje akcije ter da se bodo pričele šele začetkom spomladi. — V Mukdenu se trdovratno vzdržuje vest, da formirajo Japonci novo armado iz rezervnih in teritorialnih čet. Nadalje se zopet glasi, da je Kuroki mrtev, akoravno na japonski strani proglašajo to vest za neresnično.

Brzojavka generala Kuropatkina.

Petrograd, 10. dec. (Uradno.) Brzojavka generala Kuropatkina od včeraj poroča: V minoli noči so lovci dobrovoljci pod poveljstvom podpolkovnika generalnega štaba, Hitrova, nenadoma napadli sovražne pozicije na jugu vasi Manjapudza, potisnili nazaj prednje straže ter jih prisilili, da so se umaknile. Sovražnika, ki je bežal, so en kilometer daleč proti jugu preganjali. 11 Japoncev, med temi štirje ranjeni, je bilo ujetih. Na naši strani sta bila dva vojaka z bajoneti ranjena. V isti noči so Japonci večkrat skušali napasti prednje utrdbne ob železniški progi, kateri so se približali na 200 metrov daljave. Vsi napadi Japoncev so bili pa odbiti, dva naša vojaka sta bila ranjena. Danes nisem prejel nikakega poročila o kakih spopadih.

Saharovo poročilo.

Saharov poroča dne 10. t. mes.: Danes ob dveh zjutraj je bilo opaziti na desnem krilu postojank pri Linšipu prodiranje več oddelkov po 30 mož. Ko je sovražnik prišel blizu smo ga sprejeli s salvami iz pušk ter se je moral umakniti z izgubami. Dne 8. t. mes. je bilo med topniškim ognjem na celi fronti ubitih dvoje vojakov 13 pa ranjenih. Danes nisem dobil poročila o spopadih.

Grof Sternberg pozval Wolfa na dvoboj.

Znani poslanec Wolf je govor grofa Sternberga prekinil z medklicem. Grof Sternberg je nato pozval Wolfa na dvoboj s pismom, ki slove: Vaše blagorodje! Poizkusite ste, dasi tega niti zmožni niste, me razžaliti. Ker se jaz dvobojujem z vsako svinjo, torej tudi z vami, vam pošiljam z ozirom na dejstvo, ker nisem mogel v ta namen dobiti nobenega dostojnega človeka, dva postreška kot sekundanta. Sternberg je v ta namen izbral dva judovska postreška, ki sta pa, ko sta Wolfa pozvala na dvoboj, izjavila, da sta tudi onadva dostojna moža.

Zakonski načrt o delavskem zavarovanju.

Kakor se poroča iz državnega zbora je vlada predložila v petek zbornici načrt o delavsko-zavarovalni prenosni. Vlada predloga obsega le načela, po katerih se namerava prenosovati delavsko zavarovanje. Pravi zakonski načrt bo predložen, ko ga odobre razne korporacije. Vlada namerava uvesti starostno in invaliditeto zavarovanje, a obenem temeljito prenosovati sedanjo delavsko-zavarovalno zakonodajo. Največje naloge bodo imele bolniške blagajne, ker bo na tej podlagi izpremenjeno, oziroma ustanovljeno tudi delavsko zavarovanje za

slučaj nezgod in pa delavsko starostno zavarovanje. Državno nadzorstvo pri delavsko-zavarovalnih zavodih bo strožje, kakor je bilo doslej in bolj priprosto bo pravosodje, kakor je sedaj. Najvišjo oblast bodo tvorili blagajnični nadzorniki. Zavarovanje se bo razširilo na širše delavske kroge, kakor doslej in bodo podvrženi zavarovanju tudi poljedelski delavci. Delodajalci bodo morali prispevati več, kakor so prispevali dosedaj, a zato bodo imeli tudi več pravic. Za starostno zavarovanje bo prispevala tudi država.

Nemiri na dunajskem vseučilišču.

Vseučilišče na Dunaju je zaprt le za toliko časa, dokler se je bati še izgredev nemških buršev. Radi zadnjih nemirov sta bila dva nemška dijaka z dunajskega vseučilišča izključena.

Naša vlada in izseljenci.

Ministerstvo za notranje zadeve bo poslalo v Ameriko poročevalca o izselniških zadevah, sekcijskega svetnika Franciška Kaltenbrunna. Ministrstvo hoče pospešiti pomožne in debrodelne zavode za avstrijske izseljence v Zedinjenih državah.

Nemiri na Balkanu.

V Dolnjih Solnah, 7 kilom. južno od Skoplja, so bile umorjene tri osebe. Pretekli teden je bilo v skopjski okolici umorjenih deset in ranjeni dve osebi. Tudi v Kuncu je bila umorjena ena oseba. Umorjeni so bili kristjani in mohamedanci. Morivci so neznan. Turki trde, da so vse umore izvršili vstaši, kar pa ni popolnoma resnično.

Konzuli vevlastij so opozorili skopjskega valija na vedno večje nemire. Vali je zahteval, naj se mu pošlje en bataljon vojaštva.

Odstop moskovskega generalnega guvernerja.

Iz Berolina poroča „Tageblatt“: Generalni guverner v Moskvi, veliki knez Sergij, namerava odstopiti. Sergij ni hotel izpolniti ukazov novega ruskega ministra za notranje stvari, kneza Mirskega, in se je proti slednjemu pritožil pri carju. A car je izjavil, da soglaša z Mirskim.

Politiška organizacija francoskih katoličanov.

Dne 15. decembra bo prvič zborovalo društvo „Action libérale populaire“, katero je ustanovil poslanec J. Piou v obrambo redov. Dosedaj so ustanavljali le samostojne krajevne odbore, a s tem je organizacija le malo dosegla. Sedaj pa hoče Piou splošno, celo Francosko obsegajočo organizacijo, kateri na čelu bi bil osrednji odbor. Nova organizacija ima namen ščititi svobodo in delati za izboljšanje delavskih slojev. Članov šteje že 150 000. Francoski katoličani se hočejo organizirati tako, kakor so organizirani nemški katoličani. Na prvem shodu se bodo tudi bavili z l. 1906. se vršečimi volitvami.

Gospodarski položaj v Italiji.

V italijanski zbornici je zakladni minister Luzatti poročal o proračunu, ki izkazuje 58%, milijonski prebitek. Iz tega prebitka bodo 12 milijonov porabili za nove železnične zgradbe, 13 milijonov pa za pokritje dolgov. Napovedal je, da bo zbornica morala urediti železniško vprašanje, skleniti trgovinske pogodbe in prenosovati neposredne davke in pa službo pri mornarici ter znižati davke na živila.

Poslanec Offermann

nemški zastopnik brnske trg. in obrtne zbornice je odložil mandat.

Prestati ni mogel več besnih nemških napadov radi svojega spravljivega govora v drž. zboru.

Nizozemska mornarica.

Nizozemski mornariški minister je naznanil, da mora obsegati vojno brodograjsko manj šest vojnih ladij in gotovo število torpedovk.

Dogodki na Ogrskem.

Jutri bo zopet odprt ogrski državni zbor. Ker opozicijske stranke ne bodo nobenega svojih pristašev poslale v odseke, bodo liberalci v vse odseke poslali svoje somišljenike in tudi v odsek, ki bo sklepal o končnem poslovniku. Prva seja bo kratka. Predsednik Perczel bo prečital kraljevo pismo in naznanil, da se bo zbornica konstituirala v prihodnji seji. Boj v zbornici bo hud, ker bo opozicija poizkusila preprečiti Perczelu predsedovanje. Tiszova stranka ima sedaj 224, opozicija pa 186 poslancev. Danes zvečer imajo opozicijski poslanci posvetovanje, na katerem bodo končno sklepali, kako postopati v zbornici. Uradni list priobčuje vladarjevo pismo, s katerim se odobri zakon o začasnem ureditvi trgovinskih in prometnih zadev med našo državo in Italijo.

Novo srbsko ministrstvo

je sestavljeno takole: Pasić predsednik in notranje stvari, Protić notranje stvari, Paču finance, Putnik vojne stvari, Rodanović trgovino, Velimirović stavbe, Andra Nikolić naučne in časno justične stvari.

Zopetni sestanek srbskega kralja in bolgarskega kneza.

Listi poročajo da sta se včeraj zvečer na belgrajskem kolodvoru zopet sešla srbski kralj in bolgarski knez. Za sestanek je bilo določenih 40 minut.

Roman srbskega prestolonaslednika.

Srbski prestolonaslednik se je bolj, kakor je bilo dvernim krogom všeč, pečal z neko gledališko igralko. Vsled tega je morala igralka zapustiti Belgrad. Prestolonaslednik se je za njo peljal na Dunaj. Kraljev tajnik se je peljal za princem in ga pripeljal nazaj v Belgrad.

Mirovna pogodba med našo državo in Švico.

„Politična korespondenca“ poroča, da sta na Dunaju 3. t. m. podpisala švicarski pooblaščenec Deucher in grof Geluchowski mirovno razsodiško pogodbo med Švico in našo državo.

Otvoritev finskega deželnega zbora.

V Helsinkiju je bil 9. t. m. odprt finski deželni zbor s carjevim pismom. Nemirov pri otvoritvi ni bilo.

Surovosti socialnih demokratov v Florenci.

V Florenci so se vršili v četrtek veliki tumulti. Demonstrantje so napadali gojence raznih katoliških zavodov, pobijali okna. Razbili so mnogo tabernakljev in altarih po ulicah, uničevali Marijine podobe ter kradli srebrnino. Starinski tabernakelj v ulici Via Ricasoli, delo Filipa Srippita, je komaj rešila policija. Stolnice je varovalo orožništvo. Druhal je hodila semtertja ter psovala duhovščino. Neki seminarist, ki so ga hoteli vreči v reko Arno, je komaj ušel.

Napovedana protiaustrijska demonstracija v Benetkah.

Zaradi inemoških dogodkov je 18. decembra v Benetkah napovedan velik protestni shod. Oni Garibaldinci, ki so se udeležili napada na Marsale, so vsi povabljeni. Kakor poroča „Giornale di Venezia“, bo pustil odbor kovati posebno spomensko svetinjo, na katere eni strani bo beneški grb, lev z napisom „custos et ultor“, na nasprotni strani pa grba Tridenta in Trsta z italijansko zvezdo ter z dnevom, ko se bo vršil shed. Zlati svetinji dobila župana v Tridentu in v Trstu, srebrne svetinje deželne oblasti, ki bodo zastopane na shodu in pa zastave onih društev, ki bodo na shodu.

Rooseveltovi načrti.

Ameriški predsednik Roosevelt je poslal kongresu spomenico, v kateri naglašja, da poizkušajo ameriški, kakor drugi prosvitljivi narodi doseči splošen mir. A dokler ne bo sodišča, pred katerim bi se tožil narod, ki žali druge narode, je razoroženje nemogoče. Amerika poizkuša stopiti v prijateljske odnose z drugimi državami. Sklenjene mirne pogodbe z raznimi velevladmi in sprožitve vprašanja o drugem mirovnem shodu dokazujejo to. Roosevelt ugovarja, da bi ameriška vlada hlepela po novih posestih. Pač pa izkuša ne le v korist Američanov, marveč celemu človeštvu, omejiti rusko-japonsko vojsko in zagotoviti prost vhod na Kitajsko.

Mobilizacija angleške mornarice.

Prvi lord angleške admiralitete, Selbourne, je doposlal angleški zbornici dopis, v katerem pravi, da mora biti vsa vojna mornarica tako pripravljena na vojsko, da jo lahko vsak trenutek prične.

Portugalska kraljica — zdravnica.

Portugalska kraljica Marija Amalija je dovršila medicinske studije ter se pripravila na izkušnjo, po kateri dobi diplomu praktičnega zdravnika. Kraljica je stara 40 let.

Štajerske novice

Š Umrl je dne 9. t. m. v Rajhenburgu P. Ignacij Haupt, tajnik v samostanu oo. trapistov.

Š Sava odnesla most Brod pri Cotu med Loko in Radečani je Sava odnesla v noči od 8. do 9. grudnia.

Š Dva samoumora. V St. Petru se je ustrelil v bližini grobarjeve hišice 72letni kočar Janez K n o t z. Na Muti se je ustrelil orožniški postajevodja S c h i e f.

Primorske novice.

p Umrl vsled opeklin Šestletni Jožef Gorjup iz Pevme se je iglal pri ognjišču in je padel v krop. Težko oparjenega so potegnili vun. Umrl je v bolnišnici.

p Semenjske tatvine tudi pri zadnjem semnju v Gorici niso izostale. Luciji

Vovk iz Štandreža je neki uzmovič izmaknil denarnico s 25 K, Janezu Renčiču pa 20 K.

p Uradniška konsumna društva. V soboto so v Gorici zborovali razni c. kr. uradniki v svrhe osnovanja konsumnega društva. Izvolili so začasno ravnanstvo, v katerem so gg. Lussin, North, Pirjevec, Primas in Žnidaršič. — Ravno tako društvo snujejo v Zadru.

p Umrla je v Gorici gospa Terezija vdeva Jajac, rojena Konjedic.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. dec.

Razmotrivanja odpadnikov. „Slovenski Narod“ seveda tudi praznika Brezmadežnega spočetja ni mogel pustiti pri miru. Posvetil mu je v soboto uveden članek, v katerem trdi, da je „dogma o brezmadežnem spočetju velepolitičnega značaja“. Glasilo izdajavcev to dokazuje na kaj neumen način. „Leta 1854.“, pravi list slovensko-nemške zveze, „papež še ni bil nezmotljiv.“ To je sicer bedarija, ker je bilo papeštvo pred 50 leti ravno tako, kakor je zdaj, a ne moti naših „inteligentnih“, da ne bi dokazali, da si je papež v proklamaciji te dogme prilastil nezmotljivost! Bodite potolaženi, odpadniki! Od začetka cerkve dalje je papež imel vedno te oblasti, in ni bilo treba čakati 1854 let, da bi si jo ukradel tako, kakor sanja „Narod“. Slednjič pravi to duhovito glasilo, da „ta dogma cerkvi ni nič koristila“. Kaj se pa potem repenčite? Če ni cerkvi koristila, tudi vam ni škodila! „Narodov“ članek se končuje z željo, da bi se namestu češčenja Matere božje razširilo „cerkvi prenevarne gibanje „Proč od Rima“. Tako odpadniki tudi te prilike niso mogli opustiti brez sramotitve katoliške vere! Ni ga slovenskega lista, ki bi bil ob tej priliki se postavil na tako podlo stališče, kakor „Slov. Narod“. Vredna družba so mu le Wolfova in Eisenkolbeva glasila. Slovenska inteligenca bi le svojo čast rešila, če bi takemu listu pokazala vrata.

Za otroški vrtec družbe sv. Cirila in Metoda na Savi pri Jesenicah je daroval 200 K gospod Karol Luckmann, glavni ravnatelj tovarna „Kranjske obrtne družbe“. Prišteje se kot pokrovitelj družbe sv. Cirila in Metoda podružnici na Jesenicah. Novo poslopje za ta otroški vrtec je sedaj že pod streho. Vsem darovalcem, ki so k temu pripomogli, bodi izrečena najiskrenejša zahvala. Prosimo pa še nadaljnjih darov v ta namen zlasti od onih domoljubov, ki se doslej še niso odzvali naši prošnji, da bo mogoče prihodnjo spomlad izvršiti in lepo urediti stavbo, ki bo prijetno zavetišče in človekoljubna vzgojilnica mnogoštevilni slovenski deci na Jesenicah in na Savi. Hvaležni bomo za vsak tudi najmanjši dar, ki se nam še pošlje v ta izredni namen. — **Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.**

Filozofija odpadnikov Neka zmešana prikazen priobčuje v „Narodu“ nekaj filozofičnih „potpourri“ pod naslovom „Beseda o kritiki“. Ta je kar odpravil vse čudeže, češ da jih ni, ker „nasprotujejo zakonu o kavzaliteti“. Tukaj jim je torej zakon vzročnosti dober! Kadar pa katoliški modroslovci z zakonom vzročnosti dokazujejo, da je svet ustvarjen, takrat pridejo isti filozofi in trdijo, da zakon vzročnosti nima nobene veljave. Dalje trdi „Narod“, da katoliška vera „sili ljudi, da postanejo lažnivci“. Dalje trdi, da duhovniki „demoralizirajo ljudstvo, ker mu ne povedo razločka med vedeti in verjeti“. Kako morete vi liberalci, ki se vendar imenujete „inteligenco“, pisati take bedarije? Saj vsakdo, ki kdaj pride v cerkev poslušat cerkvene govore, vendar natančno ve ta razloček. Samo liberalci, ki ste versko popolnoma neizobraženi in zanemarjeni, ki vedno o cerkvi pišete, pa nikdar vanjo ne pridete, ki pišete o verskih stvareh kakor slepec o barvah — edino vi tega ne veste. Zato pa zaslužijo vaša zmešana filozofija edino le — pomilovalen smehljaj!

— **Znamke za družbo sv. Cirila in Metoda.** Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja tem potom, da so porabne le cele zalepke in cele dopisnice s popolnim besedilom, posebno ako so starejšega datuma. Izrečno povdarjamo da znamk, če so samo izrezane iz dopisnic

in zalepk ne moremo rabiti. Objednem si usejamo opozarjati vse cenjene rodoljubkinje in rodoljube na to, da naj se pisemske pošne znamke ne odlepljujejo, nego izrezavajo s papirjem vred, na katerem so prilepljene in nam tako upošiljajo, ker le take znamke je mogoče naši družbi razpečati. Imena darovalcev in števil po njih vposlanih znamk se bodo objavila svoječasno. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

— **Nemčur!** Kaj je „nemčur“, nam je povedala c. kr. okrajno sodišče v Celju, ki pravi: „V besedi „nemčur“ je zapopadeno razžaljenje gotove vrste državljanov, ker ta izraz rabi slovensko prebivalstvo v deželah, kjer stanujejo Nemci in Slovenci, za označenje oseb nemške narodnosti, katerim se hoče na ta način pokazati zaničevanje zaradi tega, ker pripadajo nemški narodnosti.“ To je pa globokoumno! K večjemu se je reklo o njih, da so ignorante nemških narodnosti, ker tudi pripadajo posebni vrsti državljanov.

— **Polizkušeni zavratni umor** Napaden je bil pretečeno sredo, dne 6. t. m., v Kurjivasi pri Jesenicah delavec Jožef Stare. Ko je prišel zvečer iz tovarne domov, našel je pri svoji ženi — nekega neznanca, ki je pri ženi že celi dan pil in jedel. Ko je zagledal Stareta, se je takoj odstranil ter ga zunaj pričakoval. Stare pride čez nekaj časa, kjer ga dotičnik udari z motiko in smrtonovarno rani. Zapri se Staretovo ženo in njenega prepovedanega ljubčka-napadalca, ki sta priznala, da sta hotela dogovorno Stareta umoriti.

— **K umoru v Bohinjski Bistrici.** Poleg Lovrenca Oreha imajo tudi na sumu, da je ustrelil Smukavca, čevljarskega pomočnika Jožefa Jurčiča iz Jelšan, ki je tudi imel znanje s Smukavčovo ženo. Jurčič je 2. t. m. dobil revolver, a to sedaj taji. Alibi se mu je doslej ponesrečil.

— **Za častna meščana** mesta Kranj sta izvoljena gospoda dr. Edvard Šavnik in Ferdinand Sajovic.

— **Pokopali** so včeraj v Lescah posestnika in izvoščeka gospoda Martina Vidica, starega 53 let. — Umrl je v Blagovici posestnik Tomaž Novak, oče davčnega pristava gospoda Zdravka Novaka.

— **Stavka klesarjev** v Nabrežini traja dalje.

— **Novi vojaški dalmatinski namestnik** Iz Prage se poroča, da bo imenovan za dalmatinskega cesarskega namestnika dosedanji brigadni poveljnik v Petrovaradinu, generalni major Svetozar Borjevič Handel se sedaj mudi na Dunaju.

— **Potegnili so jih ali novo mesto na Gorenjskem.** Nekateri listi so priobčili sledečo vest, o kateri bi skoraj z gotovostjo trdili, da so bili dotični listi ž njo „potegnjeni“. Vest se glasi: Na krasni ravnini, obdani krog in krog z romantičnimi gorskimi vrhovi, med Begunjami, Lescami in Radovljico namerava ustanoviti konsorcij tujih velikih kapitalistov popolnoma novo mesto. To mesto bo postavljeno popolnoma po vzorcu modernih mest, kakor si jih je mislil znani „ameriški“ pesnik Bellamy, (nekateri listi so tega moža napravili kar za inženirja. Mesto bo imelo centralno kurjavo, vodovod in razsvetljavo poleg drugih centralnih naprav. Ta načrt je naredila neka družba tujcemcev, ki je bivala letošnje poletje na Bledu ter se ji je ta del Gorenjske najbolj dopadel. To novo čudovito mesto se bo imenovalo „Nova Panonija“ ter bo stalo ob železniški progi, ki bo vezala Tržič, Kamnik in Štajersko z novo bohinjsko železnico. Ko bodo inženirji enkrat izgotovili načrte, katere že izdelujejo, se bodo pričela kupovati zemljišča. Kapitalisti so pripravljene zemljišča zelo drago plačevati.“ — Kakor smo že zgoraj povedali, se nam zdi ta vest izrodek domišljije in bi bila bolj pripravna za predpustni čas. Zdi se nam pa, da bo to mesto jako pripravno, da se tja preselijo tista uredništva, ki so svojim čitateljem to stvar priobčevala kolikor teliko za verjetno. Ondi bodo slišala gotovo travo rasti. Če bo vsled te novice cena zemljišču poskočila, nas bo jako veselilo.

— **Podružnice sv. Cirila in Metoda za Zatično Višnjogoro in Krko** ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 20. dec. 1904 v gostilni gospe Marije Graul v Višnjigori ob 5. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Podružnica „Družbe sv. Cirila in Metoda“.** Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da sta bili ti-le navedeni podružnici poslali prispevke za l. 1903 v tekočem 1904. letu: ženska podružnica na Vrhniki znesek 86 K; moška podružnica v Celju znesek 268 K 23 h; ženska podružnica v St. Jurju ob juž žel. pa je uposlala meseca novembra 1903 znesek 82 K 50 h kotem uredništva lista „Slovenec“. Obenem ko se v koledarju za 1905. leto s pričujočim popolnuje „Vestnik“ naše družbe za leto 1903, prosi družbino vodstvo vse podruž-

nice, naj bi blagovolile v prihodnje vedno v pravem času in vedno zatekoče leto pošiljati prispevkov in to neposredno družbinemu vodstvu. Naknadni popravki povzročajo namreč obilo dela; „Vestniku“ pa včinjajo to škodo, da ni popolnoma natančno zrcalo dejanja in nehanja družbinega vodstva. — **Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.**

— **Narale so vode** vsled zadnjega deževja, in sicer Ljubljana za 1:10 m., Sava pri Zalogu za 0:60 m. nad normalom.

— **Pogreb pokojnega kneza Hugona Windisch Graetza** vršil se je zelo veličastno. Pogrebni obred je izvršil premil. gospod knezoškof Anton Bonaventura ob asistenci 14 duhovnikov. Poleg domače redbine pokojnikove, ki se je polnoštevilno zbrala ob grebu ljubljene rajnika, se je pogreba udeležila tudi dolga vrsta aristokratov in dostojanstvenikov. Prišli so vojvoda Adolf Friderik Meklenburški kot zastopnik svojega očeta vladajočega velikega vojvode Meklenburškega, dalje bivši ministrski predsednik knez Alfred Windischgraetz in njegov sin princ Vincencij, princ Karl, Ludvik in Oto Windischgraetz, princa Ferdinand in August Lobkovitz, knez Auersperg, knez in kneginja Clary, knez Blücher, deželni predsednik štajarski grof Manfred Clary, dež. predsednik kranjski baron Hein s soprogo, ljubljanski divizionar Chavane, zastopstva okrajnih glavarstev v Logatcu in Pestoju, deputacija ljubljanske garnizije, občinski odbor in drugi. Pot od gradu do grobišča ob robu gozda je bila nastlana z jelkavimi vejicami kot zadnji gozdni pozdrav vnetemu in vztrajnemu lovcu. Ob potu so delali špalir domači in postojinski gasilci. Množice ljudstva iz domače in sosednjih župnij ki so se pogreba udeležile so pričale, da rajni knez ni bil le visokospoštovan od najvišjih aristokratskih rodbin (došlo je poleg že omenjene udeležbe ob smrti tudi še nad 900 sožalnih brzojavk iz najvišjih krogov in mnogo krasnih vencev), temveč da ga je ljubilo tudi priprosto ljudstvo kot ljudemilega in usmiljenega dobrotnika premnogih ubožcev. Predno so krsto položili v rakev, spregovoril je še premil. gospod knezoškof rajniku v časten spomin in žalujoči rodbini njegovi v tolažbo. Umrl knez je bil vnet katoličan v svojem zasebnem življenju, pa je tudi v javnosti vedno nastopal kot veren sin sv. cerkve, zato trdno upamo, da kakor je on Kristus pred svetom, tako je zdaj tudi Kristus njega spoznal pred Očetom nebeskim. Njegov zgled nam bodi v bodrilo, visoki rodbini pa ostani tolažba, da ljubljene očeta po sicer bridki, a kratki ločitvi, zopet vidi pri Bogu. — Po končanem obredu so krepki lovci domači iz Konjic in iz Kamnika težko kovinasto krsto položili v rakev, kjer sedaj blagi rajnik v družbi svojih otrok čaka, kakor upamo, častitega ustajenja. — S knezom Hugonom Windischgraetzom smo položili v grob plemenitaja v pravem pomenu besede, moža plemenitega ne le po rodu, temveč tudi po duhu. Bodi mu blag spomin!

— **Iz Novega mesta** se nam piše: O značajnosti in doslednosti piše v št. 277. „Slov. Naroda“ nekdo „iz obrtnih krogov“. Podpisani pa vem, da dotičnik ni nikak obrtnik rokodelc, edino ime nosi njegova firma. Kar je v listu, mi je dotični gospod dopisnik opetovano predbacival že osebno. Pravi, da je obrtnik, pa ga peče, ako se jaz javno potegujem za obrtnike! Če ne čuti on potrebe za izboljšanje, pa čutijo drugi obrtniki. Naj mi stvarno odgovarja in javno pobije trditve, katere sem navedel! Dalje pečejo dopisnika moji stari grehi, za katere pa upam dobiti vsaki čas odveze. Po svojem skromnem mnenju mislim, da nisem ne prvi in ne zadnji, ki zapusti zmoto, ako spozna pravo pot, ki pelje k izboljšanju socialnih razmer. Radi verskega mišljenja mi pa nima nikdo dosedaj ničesar očitati, četudi sem bil to in ono v politični borbi. Radi drugih očitaj je pač najbolje, ako pogledate sami svoj register. Ako pa želite, sem pripravljen, vam pomagati, vašo vest izpraševati! Potem deneva pač lahko na tehtnico vašo in mojo značajnost in doslednost; videlo se bode takoj, kdo je bolj značajan in dosleden, vi ali od vas toliko sovražni — **Malevič!**

— **Isseljivanje.** Z Reke poročajo, da odpluje danes s parnikom „Pannonia“ okolo 2000 isseljencev v Severno Ameriko. — Francoske družbe brzoparnik „La Touraine“ je 26. novembra iz Havra odplul in 3. decembra srečno v New-York dospel. Vozil je 7 dni in 8 ur. Zastop potovalna pisarna Ed. Šmarda v Ljubljani.

— **Krošnjarstvo** v Celju je prepovedano. Tako je sklenil ondotni obč. svet.

— **Tržaški mestni proračun** za l. 1905. izkazuje: Dohodkov 10,045.440 kron, stroškov 10,021.270 kron.

— **Cesta Javornik Lož** Neki list je objavil dopis, v katerem dopisnik izraža bo-

jazen, da bi cesta preko Javornika v Lež utegnili biti predraga. Dotični dopisnik pa ni dobro podučen v tej stvari, sicer bi tako ne poročal, ker zlob ega namena mu ne čemo pedtikati. Cesta Javornik-Lež bi bila velikega pomena za loško dolino in pivško stran, ker bi bila najkrajša zveza s postajo v St. Petru. Gospod župan Fr. Margon se je veliko trudil za to cesto. Imel je pota in troške, da je spravil to vprašanje v tir. Cesta je 5 metrov široka in za met r dolgosti znašajo troški le 98 krajcarjev. To pač kaže, da podjetnik ni imel nobenega dobička, marveč izgubo. Občinski odbor je v svoji sji 24. novembra priznal, da po taki ceni bi nihče ne mogel izpeljati ceste. Mi le ob ložemo, da delo ni povsem dov- šeno do Luža.

— **Umrli** je v Knežaku od kapi zadet g. Andrej Urbančič.

— **Potres.** Iz Preske nam poročajo: Dne 6. t. m. ob 10. uri 20 min. smo čutili precej močan potres.

— **Umrli** je na rodici Simon Rode v 93. letu svoje starosti. Bil je najstarejši mož mengiške župnije.

— **Tržaške bombe pred dunajskimi porotniki.** „N. W. Tagbl.“ poroča, da so štiri osebe zaradi znane tržaške bombne zadeve dne 9. t. m. pripeljali na Dunaj in jih izročili dunajskemu deželnemu sodišču. Tržaško nadsodišče je predlagalo, naj se ta zadeva obravnava pred dunajskim porotnim sodiščem.

— **Boj za domovinsko pravico v Gorici.** Na goriškem magistratu so podeljevali domovinsko pravico le Italijanom, Slovence so pa dosledno odklanjali. Sedaj je tržaško namestništvo po 2 in polletnem boju ugodno rešilo razne prošnje in magistratu ne bo ostalo drugega, nego da vpiše celo vrsto Slovencev za Goričane.

— **Recept za inserate.** Neki list piše: Kolikokrat naj objavimo svoja naznanila v listu? Nekdo je na to vprašanje odgovoril, da najmanj sedemkrat. Prvikrat namreč inserat pregledamo, drugič ga zapazimo, tretjič ga tja v en dan preberemo, četrth ga preberemo ter razmišljamo, petič govorimo s svojo soprogo, šestič bi radi poizkusili, ko ga pa sedmič preberemo, kupimo.

Ljubljanske novice

„Garcia Moreno“ na odru v „Rokodelskem Domu“. Društvo rokodelskih pomočnikov je včeraj zvečer na korist profesor Gnjezdovi ustanovi za pomočnike iznova uprizorilo zanimivo žaloigro „Garcia Moreno“. Pred početkom igre je mnogoštevilni društveni pevski zbor pod vodstvom gosp. Saksa zapel dovršeno tri lepe skladbe. Zadnjo (kvartet) so morali ponoviti. Potem pa se je vršila igra, ki je uspela nad vse srečno. Čudili smo se mladim igravcem, ki so se tako vrlo zamislili v vloge vročerkvinih sinov ekvatorja ter z razumom in ognjevitim čustvom igrali. Občinstvo, ki je napolnilo prostorno dvorano, ni štedilo z glasnim priznanjem. Najlepše plačilo prireditelju igre in igravcem pa je bila napeta pozornost, s katero so gledavci sledili razviku priproste, a globoke igre do konca. Marsikomu so zaiskrile solze v očeh. — Predstavo je počastil tudi prevzvišeni knezoškof dr. Anton Jeglič z nekaterimi gg. kanoniki. Visokega gosta je pozdravil g. predsednik Alojzij Stroj, ki je obenem podal kratko, jasno sliko nepozabnega državnika Garcia Morena. Prevzvišeni knezoškof se je iskreno zahvalil ter izražal veselje, da društvo tako živahno deluje. Omenjal je, da ga je pred kratkim na Dunaju poprašal o društvu oče rokodelskih pomočnikov kardinal Gruscha ter poprosil, naj izroči sinom Kolpinga v Ljubljani pozdrav. Z veseljem prinaša ta pozdrav. Tudi mi kličemo vrlim pomočnikom: Krepko naprej!

Javno predavanje. Jutri ob pol 8. uri zvečer nadaljuje č. g. dr. Jerše svoje velezanimivo predavanje o človeških temperamentih. Predavanje se vrši v „Sloven. kršč. soc. zvezi“ Šelenburgove ulice št. 6, II. Nadejati se je obilno udeležbe, ker je že prvo predavanje vsled s oje duhovite šaljivosti občinstvu izredno ugajalo.

Nagrade poljedelcem na ljubljanskem Barju se bodo delile v denarju in semenih v prvi polovici prihodnjega leta. Te nagrade je določila vlada ozir. poljedelsko ministrstvo takim kmetovalcem na močvirjih, ki se izkažejo z umnim obdelavanjem svojih kmetij in z vzglednim in z uspešnim kultiviranjem polja in travnikov. V denarju bodo delili zneske od 200 do 10 K, semenska žita in dr. pa po meri.

Pevski zbor si je osnovalo tukajšnje ognjegasno društvo. Doslej se vežba v petju 16 članov. To je hvalevredna uredba, s katero se bo gojila večja skupnost med člani.

Mož s ponarejenimi petkronskimi bankovci. Včeraj je policija po ljubljanskih kavarnah zasledovala elegantno opravljenega moža ki je izdal petkronske bankovce. Zasledovani „gospod“ ima pri govorjenju mažarski naglas.

S kladivom po glavi je udaril kleparski pomočnik Bogoslav Svoda v Ekerjevi de-

lavnici Franceta Sedinja in ga težko poškodoval. Sprla sta se radi nekih škornj.

Akademija v proslavo Brezmadežne, ki so jo na praznik 8. t. m. priredili ljubljanski frančiškanski bogoslovci, je jako lepo uspela. V šestih jezikih (latinskem, slovenskem, nemškem, italijanskem, hrvaškem in češkem) so kleriki proslavljali Brezmadežno, imali dogmo, nje zgodovino, hasen in lepoto, borbo nasprotnikov zoper njo in zmago Cerkve, potrjenje dogme z ljudskim čudežem, in življenje Duns Scota, prveboritelja za dogmo Brezmadežne. Med posameznimi govori so pod večšim vodstvom pred. g. gvardijana Hugolina Sattnerja mojstrsko proizvajali nekaj Mozartovih in Haydnovih točk na gosli, moški zbor pa je zapel močno Mittererjevo kantato Brezmadežni, kor. „Tota pulchra“ in Wittovo „Ave Maria“. Vsa slavnost se je vršila pred lepo električno razsvetljeno pedobo Brezmadežne, ki jo je za to priliko naslikal klerik-samouk. Umno je simboliziral v glavnih predstavnikih raznih šol (sv. Bernarda, Tomaža Akvinca, Bonaventura, Skota) tisto faze dvoma kijo je prešla tudi ta dogma, dokler ni zlasti po prizadevanju sinov sv. Frančiška zasijala v polni svetlobi. — Povabljeni gostje (mil. stolni prošt, več kanonikov, profesorjev, pevovodja Hubad in dr.) so se jako laskavo izražali o tej akademiji, presvetli knezoškof je pa javno zahvalil oo frančiškane za to proslavo, obenem pa za vse, kar so storili v tem jubilejnem letu v čast Brezmadežni.

Najdeni denar. Nekaj denarja in vrednostnih papirjev je bilo najdeno v soboto v Wolfvih ulicah. Več se izve pri upravnistvu našega lista.

Radi raztrgane srajce ga petkrat sunil z nožem. V mestnem logu v Malem grabnu pralo je več delavcev svoje umazano perilo, med njimi tudi Andrej Ovič iz Zerkavke in Martin Fink. Ta dva sta se jela med sabo ruvati in pri tem je Fink Ovičau novo srajco raztrgal. To je slednjega tako razjarilo, da ga je z nožem petkrat sunil in nevarno poškodoval. Sodišče mu je zato prisodilo štiri mesece težke ječe.

Tat. ina. Danes zjutraj je v Rastoharjevi gostilni neki človek, ki je zahteval četr litra vina in klobaso, ukradel na mizi ležečo žepno uro.

Najden je bil na južnem kolodvoru zlat poročni prstan in črn ščipalnik.

Slov gledališče Jutri opera „Onjegin“.

Pevsko društvo „Ljubljana“ ima v ponedeljek, 19. t. m., ob 9. uri zvečer svoj redni občni zbor in opozarja k temu vse podporne in izvršujoče člane.

Kročmarju zimsko suknjo odnesel Henrik Jerman, knjigovez v Ljubljani, ki je 8. novembra ukradel Mihi Vaslevu, gostilničarju na Tržaški cesti suknjo, je bil obsojen na šest mesecev težke ječe.

Umrli sta: Marija Vizjak, 78 let, Japljeve ulice 2, srčna hiba; Ana Rozman, Trnovo št. 9.

Nesreča. Delavec pri Supančiču Janez Gajšek je padel z naložene opeke 4 metre globoko ter si nevarno poškodoval hrbet.

Umrli je majorjeva udova Entner, ki si je nedavno prerezala žile na roki. Danes popoldne so jo pokopali.

Za upokojenje je prosil načelnik tukajšnje postaje drž. železnice inspektor g. Jožef Detela. Za nekaj časa se s hčerko preseli v Gradec, potem se pa vrne v Ljubljano.

Zlato verižico je odvzelo orožništvo v Novem mestu nekemu možu, ki je trdil, da je verižico našel. Verižica je sedaj na tukajšnjem magistratu.

„Narodova“ pobožnost in laži. O slavnosti moške Marijine družbe v čast Brezmadežni se je „Narod“ moral debelo zlagati. Napravil se je najpoprej pobežnega in se delal ogorčenega, da vse občinstvo ni smelo v cerkev, potem je pa rohnel, da so udeleženci morali oddajati sveče. Poroča se nam, da je bila ta slavnost zasebna stvar Marijinih družb prirejena v nunski cerkvi v katero je bil potem vsakemu pripuščen vstop, ko so se razvrstile Marijine družbe. Sveče so ljudje nesli potem tudi seboj domov in živ krstninobenega silil, puščati svečo v cerkvi. In zato so šli moški kakor ženske s svojimi svečami domov. Kdor jo pa prostovoljno pusti v cerkvi, je pa še zmeraj tliko pameten, kot tista „Narodova“ inteligenca, ki zlagane oslarije v „Narodu“ bere in verjame!

Podgane v mestni klavnici Mesarji, ki so priče mnogoštevilnim podganam v mestni klavnici, so se v nekem „Narodovi“ notici z gražanjem pogovarjali, in za zdaj samo to-le misel izrekli: Prve od podgan objedene ledice, jetra, pljuča, noge ali pa obisti bodo poslali najprej klavničima zdravnikom, potem lažilačnemu „Narodovemu“ uredništvu, potem pa tistemu — „slonu“, ki je zadnjo notico v „Narod“ pisal.

Izgubila je gospa Roza Till zlat obroček v obliki verižice, vredni 44 K.

Nova ulica G. Degenghi namerava hišo št. 6 v Šelenburgovih ulicah podreti in na-

praviti ondi preko vrta de Wolfvih ulico novo ulico, ob kateri postavi nove hiše.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Lakota v Sibiriji. Iz Irkutska poročajo, da je v šišijinskem okraju lakota, ker je zmanjkalo rib, s katerimi se preživlja prebivalstvo. Prebivalci dveh vasi so lakote umrli, ker dva parnika z živili nista došla pravočasno. — Ker ni dobil službe se je v Gradcu obesil trg. potnik Pavel Köhler. — Na dunajski umetniški akademiji so dijaki priredili velike demonstracije proti prof. Marschallu. Dr. Erler je radi razmer na akademiji tudi interpeliral v državnem zboru. — Tepeni sta bni častniki. V vojaški medicinski akademiji v Peterburgu se gojenci pretepli štabne častnike, ker so ti hoteli preprediti neko zborovanje gojencev. — Španska policija je dobila povzročitelja zadnjih bombnih atentatov. Aretirala je že več anarhistov. — Obol el je Franc Košut. — Krvava tragedija. Na Dunaju je delavec Franc Hollanek, oče več otrok, dvakrat ustrelil na 17letno deklico Marijo Herman, ker je njegova zasledovanja zavračevala. Deklica se je zgrudila težko ranjena. Nato je Hollanek sebe ustrelil. — Morilec ruskega ministra Plehveja menda ni ušel, ker brzojavljajo iz Peterburga, da so se mu rane v jetniški bolnici zacelile. — Zdravnico sultanovega harema dr. Olgo Sibold so aretirali, ker je posredovala občevanje haremskih dam z nekaterimi gospodi v Carigradu. — Tri osebe obsojene na smrt v Budimpešti so bili obsojeni na smrt v dva premožnega posestnika Bargovica ter njena pomagača, ki sta ji pomagala umoriti moža, pastir Andrej Huszka in njegova žena. Ko sta ženski začeli smrtno obsodbo, sta omedleli. — Telefonsko napravo, s katero bo mogoče videti onega, ki telefonira, je izumil Mr. Tewler. — Močne potresne sunke so čutili po Solnograškem. Nekateri hiše so poškodovane. — Veliki viharji so divjali v Bosni. Več vlakov je vihar ustavil. — Gospa pl. Hervay piše v svojem stanovanju na Dunaju roman. — Splinom zastrupila je na Dunaju 27letna Josipina Hossner sebe in svoja dva otroka. Ko je mož došel domov, je našel družino mrtvo. — Ibse nova bolezen je vedno enaka in se ni poslabšala. Vznemirljive vesti zadnjih dni niso resnične. — Milijone je priselparila v Clevelandu neka Chadwick. V njeni blagajnici so našli namestu 5 milijonov dolarjev nominalno za 5 milijonov vrednostnih papirjev, ki so pa brez vrednosti.

Dogodki na Ruskem.

Iz Peterburga poročajo, da so trajno razširjene govorice o odstopu rus. pravosodnega ministra Muravjeva. Vložil je že baje prošnjo na carja, da odstopi. Svoj odstop utemeljuje s tem, da se niti njegovi podložni uradniki več ne strinjajo z njegovim načelom, da je le v samodržstvu na Ruskem mogoče vladanje.

Peterburški mestni glavar je izdal odlok, v katerem svari občinstvo, naj se ne zbira po ulicah, ker se govori o nameravanih pouličnih izgredivih.

„Berliner Tageblatt“ poroča iz Peterburga: Shod plemiških maršalov v Moskvi bo sklepal o resoluciji glede načrta ustave, ki se predloži carju šele 15. februarja. Sklepanje so odgodili, ker je bilo le 19 plemiških maršalov navzočih pri posvetovanju.

Telefonska in brzoglasna poročila.

Dunaj. Po včerajšnji Körberjevi avdijenci pri cesarju ni položaj prav nič spremenjen. Važnih odločb se sedaj ne pričakuje. Bolj verjetno je, da vlada drž. zbor po novem letu zopet skliče, nego da ga razpusti.

Dunaj. Poljaki so mnenja, da nove vladne obravnave s strankami ne bodo imele uspeha in da bo končno vlada vendarle morala razpustiti drž. zbor, vendar se to ne zgodi pred marcem prihodnjega leta.

Dunaj. Predavanja na vseučilišču so se danes zopet pričela. Proti nemškim dijakom, ki so se udeležili nasilstev, se preiskava nadaljuje.

Ribnica. Pri obč. volitvah so v 3. razredu zmagali katol. narodni kmetje.

Praga. Včeraj zvečer so bili zopet spopadi med Nemci in Čehi. Čehi so nabili nekega nemškega učitelja telovadbe, Čehi pa trdijo, da so jih Neme napadli z noži.

Budimpešta. Izstopi iz liberalne stranke se množe, ker hoče predsednik zbornice jutri otvoriti sejo zbornice pod varstvom orožnikov. Včeraj je opozicija priredila po deželi zopet 18 ljudskih shodov.

Maros Vasarhely. Ob prihodu Tiszovem so razbesili mnogo črnih zastav. Žvižgali so mu in klicali: „Doli s Tiszol!“ Nostili so po mestu mrtvaške rakev z napisom: „Ogrska konstitucija“. Med govorom je okoli zberovališča množica upila in razsajala. Potem se je peljal Tisza, spremljan od konjenikov, v hotel k banketu. Tudi tu je demonstrirala množica. Ko se je Tisza odpeljal na kolodvor, so ga napadli s kamenjem, ki je razbilo okna kočije. Vojaštvo je razgnalo demonstrante. Več je ranjenih, tudi podžupan.

Pariz. Portugalski kralj je došel sem.

Pariz. Pogreb Syvetona se je slovesno vršil. Pokojniku so izkazovali vojaške časti. Na grobu je govoril Lemaitre.

Madrid. Senat je sprejel zakon zoper anarhiste.

Berolin. Iz Tokia se poroča, da na: merava japonska vlada poslati na bojišče še 600.00 mož, kateri so pa že izven vojne službe. Razni listi ugovarjajo, češ, da ne bi bilo koristno za armado, ako bi se pomnožila s postarnimi ljudmi, ki so se že davnaj odvadili vojaške discipline. Tudi je samo na sebi skoro nemogoče, za toliko moštva dobiti modernih pušk. Tudi častnikov bo nedostajalo.

Tokio. (Kor. urad.) Dne 9. t. mes. so japonske torpedovke napadle rusko oklopnico „Sebastopol“ pri vходу v portartursko luk o. Izid ni znan.

London. (Kor. urad.) „Daily Telegr.“ poroča iz Šangaja, da so se Rusi po tridnevem hudem boju umaknili z južnega brega reke Hunho. Četrth dan so pričeli Japonci z ofenzivo. Reuterjev urad nasproti temu poroča iz Mukdena: Položaj je neizpremenjen.

London. (Kor. urad.) Iz Tjencina poročajo, da se je 2000 Japoncev izkrcalo pri Kinčovu.

Cerkveni letopis.

Nova svetnika.

Dne 11. t. m. sta bila v slavnostno razsvetljeni baziliki sv. Petra v Rimu za svetnika proglašena blažena Aleksandra Savli in Gerard Majela. Ob pol 9. dopoldne je prišel sv. oče s kardinali v cerkev in se podal na svoj prestol. Sveti oče je sam maševal. Pri službi božji so bili navzoči diplomatični zastopniki, vitezi malteškega reda, veliko rimskih plemičev in polno vernikov.

Književnost in umetnost.

* **„Dom in Svet.“** prinaša v 12. štv. vilki naslednjo vsebino: Bogdan Vened: V smrtni senci. Baltiška povest. (Konec.) Anton Medved: Job. Svetopisemska zgodba. 38., 39., 40., 41., 42. Ksaver Meško: Lastovkam naproti. Potopisne črtice. (Konec.) Silvin Sardenko: Bog te čuvaj, ljubo Posavje! Fr. S. Finžgar: Iz moderne sveta. Roman. (Konec.) Dr. M. Opeka: Blažena med ženami! Prizor s petjem in živimi podobami. Ante Gaber: Prva jugoslovanska umetniška razstava. (Konec.) V. R. Brez žice. (Konec.) — Književnost. Glasba. To in ono. Šah (na ovitku). Slike. Sikstova madona Rafael Santi. — Tabija na Cetinju. — Pogled na Njeguš. — Dubrovnik. — Dubrovnik: Gunduličev spomenik — Crnogorec. — Morje pri Lokrumu. — Katedrala v Sibeniku. — „Kislo grozdje.“ — Utrdba „Zlata gora“ pri Port Arturju. — Msgr. Tome Zupan, prvomestnik „Družbe sv. Cirila in Metoda“. — Dr. Randa, novi avstrijski češki „minister-rojak“. — Grof Buquoi, novi avstrijski poljedelski minister. — Dr. Kosel, novi avstrijski finančni minister. — Admiral Felkersam — Samostan Žiča, kjer je bil maziljen srbski kralj Peter I. — General Grippenberg. — General Kaulbars. — General Nogi, oblegalec Port Arturja.

„Dom in Svet“ izhaja prvega dne vsakega meseca. — Urednika: dr. Mihael Opeka za leposlovje, dr. Evgen Lampe za znanstvo in ilustracije. — Založnik in lastnik: „Marijanišče“. — Tiska „Katoliška Tiskarna“ v Ljubljani. Naročnina: 9 K, za dijake 6 K 80 h, za Ameriko 25 dolarja, za Italijo 11 lir, za Nemčijo 10 mark. Sprejema lastništvo in upravnistvo v „Marijanišču“.

* **Čegave so slike** v kapelah ljubljanske stolnice in v semeniški knjižnici? Znano je, da so freske na stropu semeniške knjižnice ene najlepših na Kranjskem; vsi tudi priznavajo, da so stenske freskoslike v kapelah ljubljanske stolnice krasno umetniško delo. Slike, o katerih govorimo, so se

doslej po tradiciji pripisovale umetniku Juliju Quagliu (1668—1751). Stolni prošt dr. Janez Kulavica je pa zdaj zasledil v zapisniku kapitelskih sej zapiske iz l. 1721, ki povedo, da je te slike slikal v resnici Julij Quaglio, in sicer je slikal šenklaške kapele od l. 1721.—1723. ter leta 1721. tudi še strop semeniške knjižnice. Gotovo je to zelo važno pojasnilo za zgodovino umetnosti na Kranjskem, posebej še za dostojno ocenitev velikega umetnika Quaglia.

* **Partitura k „Ljudski pesmarici“** še ni dotiskana in se torej še ne more ustreči cenj. naročilom. Ko izide, bomo takoj naznanili.

* **Tiskovina za krščanski nauk** je pošla in se te dni na novo natisne. Cenjeni naročevalci naj nekoliko potrpe.

* **Bajke in povesti. I. Janeza Trdine** zbrani spisi. II. knjiga. V Ljubljani 1904. Založil L. Schwentner. — Trdinove gorjanske bajke so znane. Čuden duh, fantastičen, temen vlada v njih. Cena broširanemu zvezku je 2 K, po pošti 2-10 K, elegantna vez 3-20 K, po pošti 3-40 K.

* **Rodbina Polanecskih.** Roman. Spisal H. Sienkiewicz. Po poljskem izvirniku poslovenil Podravski. V Ljubljani 1904. Natisnila in založila Kleinmayr in Bamberg. — Znani roman največjega poljskega romanopisca je izšel ravnokar v treh knjigah. Kritiki stavijo ta roman v prvo vrsto najodličnejših pripovednih proizvodov in nekateri ga imenujejo najboljšega med Sienkiewiczovimi deli: O prevodu izpregovorimo o priliki še več. Cena: broširanim trem zvezkom K 10, vezanim K 16 (vsak posebej vezan), vezanim v eni knjigi K 13.

* **Knjige „Matice Hrvatske“** za l. 1904. so nam ravnokar došle: 1. Radić Stjepan: Moderna kolonizacija i Slaveni. 2. Dukati: Slike iz povesti englezke književnosti. 3. Kuhač: Vatroslav Lisinski. 4. Turgenjev: Oci i djeca. 5. Senoa: Exodus. 6. Car Emin: Usahle vrelo. 7. Katalinić Jeretov: S moje lire (pjesme). 8. Tomić J. E.: Veronika Desnička. 9. Trnski I.: Iz slavenske rodbine (pjesme). V poslednji zbirki je prevedenih šest slovenskih pesmi.

* **Lepo delo domače umetnosti.** Pasarski mojster gospod Ivan Kregar, katerega delavnica slovi po izbornih pasarskih delih, je zopet izgotovil prekrasno monstranco za kapelico takajšnje deželne bolnišnice. Monstranca je v renesančnem slogu, bogato okrašena s pravimi kamenčki in finimi email-podobami. Lunula je iz 18-karatnega zlata ter tudi bogato obložena s pravimi kamenčki. Ostali deli monstrance so srebrni in v ognju pozlačeni. Delo kaže fini okus in veščo mojstrsko roko. Monstranca je bila naročena v spomin petdesetletnice mašništva preč. g. p. Heidricha in petdesetletnice č. g. sestre prednice, odkar je bila preoblečena kot usmiljenka.

Tržne cene v Ljubljani

dne 10. decembra.

	K	b		K	b
Goveje meso l. v. kg	148		Pšenica . . . 100 kg	23	
Telečje meso . . .	140		Rž	17	60
Prasijce . . . sveže . . .	140		Ječmen	15	80
Koštrunovo meso . . .	1		Oves	16	20
Maslo	220		Ajda	10	
Mast prasijca	148		Proso, belo . . .	19	
Slanina sveža	140		Koruzna	16	80
prekajena	16		Krompir	5	60
Jajce, tri	30		Drva, trda, m ³ . .	10	
Mleko, liter	18		„ mehka, „ . . .	8	
Pšičanec	120		Seno, 100 kg . . .	7	60
Gelob	40		Slama	6	80
Fižol, liter	32		Pšenična moka št. 1	4	50
Grah	40		Koruzna	20	
Leča	40		Ajdova . . . št. 1	39	

Zahvala.

Tem potom bodi izrečena najpršnejša zahvala vsem onim, ki so nam ob smrti našega nepozabnega soproga in očeta

Ignacija Rozmana

nadučitelja

izrekli svoje sočutje. Posebno se pa se zahvalujemo preč. duhovčini, ki je spremila rajnega na zadnjem potu. Prav lepo se zahvalujemo preč. g. kaplanu, Vinku Čibašku, ker je nepozabnega pokojnika obiskaval ves čas njegove bolezni, ga tolažil v zadnjih urah ter ga naposled spremil na zadnjem potu od Podloga do Leskoveca. Zahvalujemo se tudi vsem p. n. koleginjam in kolegam dragega pokojnika za obilno udeležbo pri pogrebu, gg. pevcem za ginjaivo petje na grobu ter g. Malnaricu za krasni nagrobni govor. Sledniči prisrčna hvala onim ki so darovali krasne vence ter vsem ki so se udeležili pogreba.

Podlog, 9. dec. 1904.

2056 1—1 **Žalujoči ostali.**

Veliko zalogo absolutno zjamčenega pristnega vina

priporočano opetovano od knezoškof. ordinarijata ljubljanskega p. n. vlč. gg. župnikom za mašna vina, ima

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Izborna kvaliteta; belo po 40, 45 in 50 kron, rdeče po 30 do 40 kron, postavljeno v Postojno ali Ajdovščino. Izpod 56 litrov se ne oddaja; na debelo po dogovoru ceneje. Prevara izključena, ker je klet pod nadzorstvom dekana vipavskega. 1731 8

V zalogi je tudi **tropinsko žganje**. Zadruga pri večjih naročilih **izjemne cene**,

Za obilne naročbe se priporoča:

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Že skozi 19 let

boleham na želodec. Po poskušnjah z različnimi zdravili sem začel leta 1896. rabiti Vašo

tinkturo za želodec,

ki mi je vedno prav dobro služila kot učinkujoče zdravilo, pa ne le meni, ampak tudi raznim boleham osebam, katerim sem jo podaril. Zato jo najtopleje priporočam vsakomur, ki trpi na želodčni bolezni. 790 50—31

Friderik Repolusk,
župnik v št. Vidu nad Valdekom, p. Missling, 16. dec. 1903.

Resnici čast!

Vaše „**Železnato vino**“ se mi je pri mnogoteri, večletni uporabi v svoji družini, kakor pri drugih obično izborno obneslo. Prav posebno je bil njega učinek očividni pri slabokrvnih, pri osebah oslabiljenih prebavi in nerednem krvotoku ter podobnih defektih. Zato morem Vaše res izborno železnato vino iz lastne večletne izkušnje v enakih in podobnih slučajih vsakemu kar najtopleje priporočati!

Anton Žnidaršič,
župnik pri Beli cerkvi, p. št. Jernaj, Dolenjsko 1. marca 1904.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje odlikovani lekarnar **G. PICCOLI**, Ljubljana lekarna „Pri angelu“, Dunajska cesta, dvorni založnik Njilove Svetosti papeža.

V mesecu decembru prošlega leta pri gremiju trgovcev v Ljubljani glede novoletnih daril vložene kavcije vračajo se v gremijalni pisarni na Dunajski cesti št. 10, od 14. t. m. dalje od štirih do šestih popoldne proti vračilu položnega lista.

2058 1—1 **Gremij trgovcev v Ljubljani.**

Pijte Klauerjev „Triglav“

najzdravejši vseh likerjev.

5441 50—112

Žganje

zajamčeno pristno
destilirano iz lastnega pridelka, se dobiva pri lastniku

Anton Ferlan di Giorgio
Rovinj, Istria.

1887 12—10

Najkorisnejša božična darila

SINGERJEVI ŠIVALNI STROJI

ki so na prodaj samo v trgovinah

SINGER CO.

DEL. DRUŽBA ZA ŠIVALNE STROJE.

V LJUBLJANI
Sv. Petra cesta številka 4.

Žalostnega srca naznanjamo podpisanci vest o smrti svojega iskreno ljubljenega očeta, oziroma starega očeta, tasta in strica, gospoda

Henrika Czerny

c. kr. evidenčnega višjega geometra v p., imetnika jubilejske svetinje in častne svetinje za 40letno službovanje

ki je v soboto, dne 10. t. m. ob poldevetih popoldne po dolgem težkem trpljenju, previden s sv. zakramenti za umirajoče v 74. letu starosti mirno zaspal v Gospodu. Pogreb bo v ponedeljek, dne 12. decembra popoldne ob devetih. Sv. zadušne maše se bodo služile v dekanijski cerkvi v Stari Loki.

Stara Loka pri Škofji Loki, dne 10. decembra 1904.

Henrik Czerny, c. kr. računski oficijal, sin; **Kornelija Czerny**, Marija Czerny, Ema Kunstl. roj. Czerny, Ana Jakopič roj. Czerny, hčere; **Beti Czerny**, sestra; **Karel Czerny**, kr. ogrske zastavljalnice uradnik, nečak; **Etelka Czerny**, sestrična; **Ivan Kunstl**, trg. z lesom, **Rihard Jakopič**, akad. slikar, zeta; **Justina Czerny**, roj. Stern, snega. Vsi vnuki in vnukinje.

Venci se hvaležno odklanjajo.
(Posebni mrliški listi se ne izdajo.)

2057 1—1

Zahvala.

Povodom tako nepričakovane, prebitke izgube našega iskreno ljubljeneega soproga, oziroma očeta, očma, brata, zeta, svaka in strica, blagorodnega gospoda

Dr. Julija Guština

c. kr. notarja v Črnomlju

nam je došlo toliko tolažilnih dokazov sočutja, da se čutimo dolžne izreči zanje vsem najtoplejšo zahvalo.

Posebe se še prav iskreno zahvaljujemo preč. duhovčini, gg. uradnikom c. kr. sodišča in c. kr. okr. glavarstva, gg. kolegom od blizu in daleč, gg. zastopnikom županstva, slavni c. kr. žandarmiriji in slavni mestni godbi ter požarni brambli za tako častno udeležbo pri pogrebu, gospodom pevcem za ginjaivo žalostinki pred hišo in v cerkvi, vsem darovateljem krasnih vencev in sploh vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so kakorkoli izkazali pokojniku zadnjo čast in nas tolažili ob nenadomestni izgubi.

Bog bodi vsem plačnik!

Ljubljana, 11. dec. 1904.

2061 1—1 **Žalujoča rodbina.**

+

Obupnega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljeni soprog, oziroma oče, očim, brat, zet, svak in stric, blagorodni gospod

Dr. Julij Guštin

c. kr. notar v Črnomlju

danes po noči ob 1. uri nenadoma v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega nam rajnika bode v četrtek, dne 8. t. m. ob 3. uri popoldne v Črnomlju v rakev.

V Črnomlju, dne 6. dec. 1904.

Josip Guštin, Lina Guštin,
brat. soproga.

Santa, Mira, Julija, Vera, Joško,

Emil Vodopivec,
pastork.

Ženitbena ponudba.

Inteligentna udova, posestnica, 40 let stara, z enim otrokom, želi stopiti v zakon z dobrosrčnim gospodom uradnikom, udovcem z otroci ali brez njih, oziroma s samcem. Ponudbe, če mogoče s sliko, naj se pošljejo na upravištvu „Slovenca“ pod šifro „Srečna prihodnost“.

2059 3—1

Na prodaj

je enonadstropna novo zidana hiša

v najlepšem stanju, pripravna za trgovino, 8% obrestonosno. Lep vrt.

Več pové

F. Stanonik,
2063 3—1 zidarski mojster,
Rožna dolina, p. Vič.

Letošnje orehe

z lepimi jedrci razpošilja Franko na vsako postajo na Koroško, Štajersko, Primorsko in Kranjsko po 14 gld. 100 kg. Franko na vsako pošto 5 kg za 1 gld. 10 kr. proti povzetju.

Anton Werbole,
Medija Izlake. 2062 3—1

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrirana zadruga z neomejenim poroštvo

v lastni hiši v Ljubljani **v lastni hiši**

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

23 104-98

4 1/2 0/0

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8.—12. in od 3.—4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Upravno premoženje kmetske K 5.245.845'40.

posojilnice znaša

Stanje hran. K 5.089.883'14. Denarni K 23.806'306'40. Stanje rez. K 98.238'41.

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Poštno-hranilničnega urada št. 828.406. — Telefon št. 185

Velika priložnostna prodaja

lepa krila za dame iz sukna in lodna „dunajska moda“ za 1 gl. 50 kr. in višje, suknje s kožuho in ovratniki od 10 gl. naprej le sedaj ob božični sezoni se dobe v

Angleškem skladišču oblek

Ljubljana Mestni trg 5.

2054 3-2

Velepoštovanjem **OROSLAV BERNATOVIČ.**

Najvažnejše za sedanost!

Božična prodaja trgovine z blagom

A. Primožič, Mestni trg, Ljubljana, je otvorjena!

Kompl. obleka v kartonu že od	gld	1-50	naprej
bluza (bombaž, flanela) le		—44	
1 kos najfin. Aombur. bomb. platna le		3-90	
1 tucat žepnih robcev od		—36	naprej
1 angl. batist, prej gld. 3, sedaj le		1-08	
1 krilo iz lodna, lastni izdelek		1-95	
1 flanel. bluza izgotovljena od		—68	naprej
1 baržunasta bluza		2-36	
1 ženska srajca od		—36	naprej
5000 kom. brisalk za kozarce in prah, kos		—07	
2000 metrov dobre flanele, meter		—17	

Poleg tega vse vrste preprog, baržun. postelj. odej, baržunastega blaga, kožuho, posteljne oprave, plaščev za dame in paleto, perila za gospode, kravate, predpasnikov, posebno blago za damske obleke, po čudovito znižanih cenah. 1010 52-34

Novosti v modnem blagu

za dame, tu- in inozemskem suknu, kakor tudi vsem drugemu manufakturnemu blagu; velika zaloga raznih zastorov, preprog, posebno pripravne za cerkveno porabo.

Bogata izbira krojaških potrebščin n. pr. izvrsten kavise po 28 kr., podloga za krila 76 cm, od 16—22 kr.; 110 cm, 20—26 kr., priporoča

J. Kostevc, Sv. Petra cesta št. 4.

Cene strogo solidne. Postrežba točna. Uzorke pošiljam na zahtevo poštne prosto. Pošiljatve proti povzetju.

1814 17-13

Dežnike za dame in gospode

priporoča v največji izbiri

Ernest Sark

1948 4

na oglu Židovskih ulic in Dvorskega trga.

Ciril-Methodove biškote

zahtevajte slovenski rodoljubl v vsaki prodajalni in pekarni. Ti piškoti so najboljši.

Narčila sprejema družin založnik 8 H. Skerl, Sv. Ivan pri Trstu.

Odda se v najem

kovačija

z vsem orodjem opremljena v Senožečah. Na razpolago ima tudi kolarsko orodje.

Pod ugodnimi pogoji se da kovačnica tudi pol leta brezplačno v najem.

Več pove: Anton Zalar, p. d. Rejc v Senožečah, Notranjsko. 2045 3-2

Naše nizke cene vzbujajo pozornost!

Trpežni moški čevlji iz usnja z obšivkom, par gld. 2-80.	Izvrstni moški čevlji za zavezovati par gld. 3.—.	Močni moški čilmi (šiflet) par gld. 2-80.
Trpežni ženski čevlji za vsakdanjo rabo, par gld. 2-50.	Zelo močni ženski čevlji za zavezovati par gld. 2-80.	Izvrstni ženski čevlji z gumbi par gld. 3.—.
Elegantni barvani moški čevlji za zavezovati, par gld. 4.—.	Prilročni moški čevlji iz jadrovine, par gld. 1.—.	Barvani ženski in moski usnjati sandali par gl. 2.50 do 3.—
Prilročni ženski čevlji za na ulico, par gld. 1-30.	Elegantni ženski salonski čevlji par gld. 1-50.	Ženski čevlji z navskrižnimi zaponami, črni in barvani, par gld. 2.—.

Najfinejši krem (mazilo) za rjavu in črno obutala.

Alfr. Fränkel kom. družba

502 23-22

preje:

Mödlinska tovarna za čevlje
v Ljubljani, Špitalske ulice št. 9.

Zastopnica: Josipina pl. Herisch eva.

Higieniško razpraševanje

stanovanj, tovarniških lokalitet i. t. d.

1962 12-6

Vacuum Cleaner Peter Matelič

zavod za snaženje stanovanj

Škofje ulice št. 1.

Preproge, pohištvo se sprejema za snaženje in shranjevanje.